

LOTTAPUVUN KERTOMAA - OSA 2/2

Tekstin on kirjoittanut edesmennyt Mirjam Mattila (os. Mykrä), joka oli sukuseuran ensimmäinen kunniajäsen. Alkuosa julkaistiin edellisessä lehden numerossa.

Jatkosota alkoi kesällä vuonna 1941. Karjala palautettiin. Kotimme oli säilynyt verrattain ehyenä ja yllättävän pian, samana syksynä, sodan jatkuessa, vanhempani saivat palata entiseen kotiimme. Karjalan rata korjattiin. Yhteydet Viipuriin toimivat ja elämä kylässä elpyi nopeasti.

Puhelinkeskus asennettiin kotiini jälleen vuonna 1942. Äitini, Anna Mykrä, hoiti sitä, apunaan vanhimman sisareni tytär, joka sai kuitenkin työpaikan Imatran Valtionhotellissa ja muutti kotipaikkakunnalleen Imatralle.

Koska minua tarvittiin kipeästi kotona, laitoin Lottajohdolle eroanomukseni. Vapauduin lottatyöstä keväällä vuonna 1943, jolloin menin kotiini hoitamaan Valtion puhelinkeskusta. Näin jatkui reilun vuoden ajan, kunnes kesäkuun 20. päivä vuonna 1944, tuli kotoa äkkilähtö. Tuona päivänä Viipuri oli jo vallattu. Meiltä oli Viipuriin matkaa vajaat 30 kilometriä. Kylän väki oli evakuoitu kaksi päivää aikaisemmin. Minä jäin kuitenkin hoitamaan puhelinkeskusta. Puin lottapuvun ylleni, vaikka lottajohdon taholta ei tullut minkäänlaista tiedotetta.

Edellä mainittuna kesäkuun 20. päivänä, tulivat sotilaat ja ottivat keskuksen hoitoonsa. Eräs sotilaista kysyi: "Olisiko sinulla jotakin syötävää?" Eihän minullakaan ollut juuri muuta kuin leipää. Komerossa oli kuitenkin täysinäinen tiinu puolukoita, kaapissa ruisjauhoja ja oli vähän sokeriakin.

Marjo Ahtiainen (s. 1988) lottapuvussa

Otin suuren kattilan ja rupesin keittämään ruismarjapuuroa. Seisoin lottapuvussa hellan vierellä ja sekoittelin puuroa, kun ovelta kuului huuto: "Nyt se viimone juna lähtöö." En tiedä oliko puuro vielä kypsytty, mutta nostin kattilan pöydälle ja sanoin sotilaille: "Syökää!"

Tempaisin ovenpielessä olevan repun selkääni. Otin matkalaukun käteeni ja toiseen täyteen sullotun vaatepussin. Paiskasin kotini oven kiinni ja lähdin juoksemaan lähellä olevalle Hannilan rautatieasemalle, jossa ahtauduin täysinäiseen härkävaunuun. Vaunuun oli lastattu joitakin tavaroita, joukossa muutamia vanhoja miehiä ja minun lisäksi muistaakseni kaksi naista.

Juna lähti liikkeelle pysähdellen yhtenäen ilmavaaran takia. Viholliskoneet tulittivat junaa, saamatta kuitenkaan osumaa. Junan lopullinen pysähdys oli Virasojalla, jossa tiedotettiin: "Juna ei jatka matkaansa. Junissa kuljetetaan vain haavoittuneita."

Vihollisen nopeaa etenemistä pelättiin ja niin ollen Vuoksenlaaksoa, Imatran ja Tainionkosken seutua evakuoitiin kovalla kiireellä. Olin viestilotta, mutta ihmeellisen johdatuksen kautta jouduin tähän evakuointiin lääkintälöytötehtäviin, joskin puutteellisilla taidoilla. Tunsin kuitenkin olevani tosi tarpeellinen hoivatesani sairaita, vanhuksia ja lapsia.

Evakuointi tapahtui vesiteitse lotjalla. Lotja toisensa perään purettiin asumattomaan Saimaan saareen. Ei ollut aikaa pidempään kuljetukseen. Siellä vesisateessa ja kylmässä monituhapäinen joukko odotti kuljetusta edelleen. Pieni laiva toimi sellaisena ja tämä kuljetus kesti useamman vuorokauden, kunnes kaikki väki oli saatu rahdattua varsinaiseen evakkopaikkaansa. Tuolla saarella, laavaa odottaessa, tapahtui synnytyks ja erään vanhuksen kuolema.

Näiden evakuoitujen joukossa oli myös sisareni puolivuotiaitten kaksosten sekä kolme- ja seitsenvuotiaitten lastensa kanssa. Omalla kohdallani evakuointi jatkui siten, että matkasin junassa, avovaunussa, karjan kanssa. Matka kesti useamman vuorokauden Joroisista Siuroon ja sieltä edelleen Hämeenkyröön.

Ensimmäinen lottapukuni oli kulunut puhki ja tämä toinen oli likaantunut pahasti karjankuljetuksen aikana. Pesin ja silitin sen ja laitoin pakettiin, jossa se odotti uutta esille tuloaan lähes kuuden vuosikymmenen ajan. Nyt se on ainakin kerran ollut käytössä lapsenlapsellani Marjolla, joka on pikkusisarena sotilaskodissa.

Lottajärjestöä ei enää ole, mutta perinne jatkuu toisissa muodoissa, mm. kansainvälisissä tehtävissä. Tällä tavoin nuorisotekeet maamme tunnetuksi. Me saamme iloita heistä. Meidän vanhempien tehtävä on rukoilla heidän puolestaan ja kertoa kuinka kallis hinta on maksettu maamme vapaudesta.

Jumala rakasta isänmaatamme ja erityisesti sen nuorisoa siunatkoon.